

Onderzoek naar verwachte effecten van voorgenomen maatregelen veehouderij: “Botsproef”

Een sterke veehouderij hoort bij Brabant. Om dit voor de toekomst te borgen heeft de Brabantse veehouderij een beweging nodig naar een sector die maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt en goed is voor mens, dier en natuur. Met een schone veehouderij is er meer ruimte om te ondernemen in Brabant.

In Brabant werken we al geruime tijd aan deze transitie van de veehouderij. Alle betrokken partijen hebben inmiddels grote inspanningen geleverd; beleid en regelgeving zijn aangepast. Toch constateert de provincie dat er extra stappen nodig zijn om te komen tot die sterke en maatschappelijk gewaardeerde veehouderij. De [notitie Versnelling Transitie Veehouderij](#) beschrijft deze stappen. Alvorens het uiteindelijke pakket aan maatregelen vast te stellen heeft de provincie de volgende onderzoeken laten uitvoeren om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van doelbereik en effecten zoals hierboven omschreven:

1. [Effect op omvang en structuur van de veehouderij \(Connecting Agri & Food\).](#)
2. [Effecten op natuur en milieu \(Pouderoyen Compagnons\).](#)
3. [Botsproef \(CLM/DLV\).](#)

Deze onderzoeken zijn uitgevoerd op basis van de concept plannen van de provincie. Mede op basis van de onderzoeken heeft de provincie de plannen aangepast.

Op deze pagina leest u de uitkomsten van de zgn. “Botsproef”(CLM/DLV)

“Botsproef” staldering

Naast de onderzoeken van Connecting Agri & Food en Pouderoyen die respectievelijk de verwachte effecten op omvang en structuur van de veehouderij en de effecten op natuur en milieu hebben onderzocht, wilden wij dat de te verwachten praktische impact van de voorgenomen maatregelen op de bedrijfsvoering van de veehouder in beeld werd gebracht. Daartoe hebben wij een 'botsproef' laten uitvoeren. Hiermee is een beeld ontstaan van de door veehouders en hun adviseurs verwachte uitwerking van het maatregelenpakket op veehouderijbedrijven.

De voorgenomen maatregelen zijn voorgelegd aan twee groepen veehouders (in Reusel de Mierden en Boekel) en aan adviseurs. De meningen en verwachtingen van de deelnemers zijn opgenomen in [het rapport van DLV/CLM](#) en hieronder samengevat.

1. Afname vertrouwen en draagvlak voor transitie bij veehouders

Deelnemers aan de botsproef zien de voorgenomen voorstellen als een zoveelste verzwaring van de eisen aan de veehouderij met bijgevolg een kostenverhoging. Dit staat volgens hen haaks op de behoefte aan een stabiel ondernemersklimaat. Daarbij is het volgens hen demotiverend dat veehouders die voorop lopen en de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd in een duurzamere bedrijfsvoering opnieuw moeten gaan investeren. Hierdoor ervaren zij nauwelijks voordeel van het voorop lopen. Het beeld is dat de veehouders die dat niet hebben gedaan (stilzitters) zo minder zwaar getroffen worden.

2. Druk op inkomens en bedrijfsmarges

Het instrument staldering als zodanig roept weinig discussie op. De voorgestelde vormgeving waarbij veehouders zelf op een vrije markt de stalderingsmeters moeten verwerven roept wel discussie op. Dit betekent dat zij fors extra kosten moeten maken. Mogelijk gevolg hiervan is dat de afweging tussen de eigen locatie uitbreiden (en stalderen) en het opkopen van een nevenlocatie (zijwaarts uitbreiden) vaker ten gunste van het zijwaarts uitbreiden uitvalt. Ook is er zo volgens deelnemers minder budget beschikbaar voor verduurzaming van de veehouderij. De opbrengst van de staldering komt immers bij de stoppende veehouders terecht. Deelnemers adviseren dan ook om de kosten van staldering zo laag mogelijk te houden, bijvoorbeeld door het aanbod zo groot mogelijk te maken door lege stallen en ruimte voor ruimte te combineren met staldering.

De voorgenomen aanpassing van de Verordening natuurbescherming betekent dat er meer en sneller geïnvesteerd moet worden. Veel bedrijven hebben via het intern salderen nog stallen met oude stalsystemen en moeten die nu versneld aanpassen, iets waar in de investeringsplanning niet is voorzien. Daarnaast hebben bedrijven met weinig eigen vermogen (recent overgenomen, recent geïnvesteerd) een financieringsprobleem.

Deelnemers verwachten dat, gezien de kosten, ondernemers de goedkoopste oplossing kiezen, die mogelijk minder integraal (reductie geur en fijn stofemissie) is. Dit wordt volgens deelnemers versterkt doordat zij bij vermindering van die emissies toekomstige ontwikkelruimte verwachten kwijt te spelen.

Omdat het voorgenomen beleid nog geen voorstellen voor flankerend beleid bevat, is in het kader van de botsproef een eenvoudig pakket geformuleerd en voorgelegd.

De geschatte jaarlijkse kosten van een extra en /of eerdere investering van €250.000 liggen in de orde grootte van € 20-25.000. Het voorgestelde pakket haalt hier maar een zeer beperkt deel (€ 2.000) van af. Daarnaast speelt het probleem van solvabiliteit bij een deel van de bedrijven.

Inzet van een ondersteuningsnetwerk voor stoppende bedrijven wordt als positief ervaren, waarbij men wel een voorkeur heeft voor de vertrouwde adviseur bij de keuzebegeleiding.

3. Veehouders verwachten problemen bij uitvoering

Deelnemers verwachten dat bij staldering de regio-indeling mogelijk zal leiden tot soms hinderlijke grenseffecten, bijvoorbeeld een bedrijf met locaties in verschillende regio's kan dan niet met eigen locaties stalderen. Deelnemers adviseren te werken met een straal rondom een locatie in plaats van een regio.

Bij de wijziging van de Verordening natuurbescherming zijn grote twijfels bij de haalbaarheid van de termijn van 1 januari 2020, gezien de doorlooptijd van vergunningsprocedures en de beschikbaarheid van stalsystemen voor een aantal veehouderijsectoren.

Het afschaffen van een maximum op de bewerkingscapaciteit mest is een welkome aanpassing. Maar de beperking van bewerking van mest afkomstig van meerdere locaties tot bedrijventerreinen leidt volgens deelnemers naar verwachting tot een aantal praktische problemen. Bedrijven hebben vaak al meer dan één locatie en dat neemt de komende jaren alleen maar toe. Deze bedrijven kunnen dan de bewerking van de mest van de locaties binnen het bedrijf niet bundelen. De optie om de aanvoer via

pijpleidingen te verzorgen wordt als moeilijk uitvoerbaar en kostbaar gezien door deelnemers. Ook is er twijfel bij deelnemers of er voldoende bedrijventerreinen in de buurt van veehouderijbedrijven beschikbaar (te krijgen) zijn voor mestbewerking, dit vergt in ieder geval een actieve opstelling van overheden.

4. Meer mogelijkheden voor een groter bouwblok

Deelnemers vinden dit aantrekkelijke opties, maar verwachten vaak onvoldoende financiële armslag te hebben om ze te benutten. Daar staat tegenover dat ze deze opties het liefst zo snel mogelijk benutten om de mogelijkheden veilig te stellen met oog op toekomstige beleidswijzigingen.